

KOKEESSA ITSELATAAVAT
METSÄSTYSLUODIKOT
kaliiperissa 9,3x62

NELJÄN KOPLA

Itselataavien kiväärien suosio on kasvussa myös Suomessa. Selvitimme neljän itselataavan 9,3x62-kaliiperisen kiväärin ominaisuuksia.

MIKKO KIVELÄ

Moni itselataavan kiväärin ostaja käyttää asettaan kotimaisessa hirvi- ja karhujahdissa. Itselataavalla kiväärillä voidaan tarvittaessa ampua nopeasti paikkolaukauksia, jos huomataan, että ensimmäinen osuma oli epävarma tai huono. Paikkolaukausten ampuminen on metsästyseettisesti täysin oikein ja korrek-tä. Uuden itselataavan metsästyskiväärin

hankkineet suunnittelevat yleensä myös ulkomaille jahtiin, missä metsästystilanteet usein vaativat nopeita laukauksia. Villisika-jahti on usein ajojahtia tiheässä metsässä, missä ammutaan useita laukauksia lyhyillä ampumamatkoilla.

Metsästäjät ovat ymmärtäneet suuren halkaisijan omaavan luodin edut suuren riistan kaatajana. Tämä näkyy etenkin 9,3x62-kaliiperin suosion kasvuna. Isojen luotien paino on kauttaaltaan suurempi.

9,3-millisten luotien yleisin paino on 18,5 grammaa, kun taas .308-metsästysluotien paino on noin 10–14 grammaa. Aseet, tehdaspatruunat ja latauskomponentit kaliiperissa 9,3x62 kasvattavat myyntiään joka vuosi.

Raskaat luodit, joiden lähtönopeus on yli 700 m/s, aiheuttavat kuitenkin suuremman rekylyn kuin pienikaliiperiset aseet. Kun vaihdetaan isompaan kaliiperiin, yksi helppo tapa kompensoida rekylyn kasvua

NÄIN KOE TEHTIIN

- KOERYHMÄN muodosti yhdeksän aktiivimetsästäjää.
 - KOEASEINA olivat Benelli Argo E, Browning LongTrac, Merkel SR1 Jagd ja Sauer 303 Classic XT. Kaikki aseet olivat kaliiperissa 9,3x62.
 - KOEAMMUNTA tehtiin kahdessa vaiheessa. Aluksi ampujat ampuivat avotähtäimillä ja kommentoivat kunkin aseiden toimivuutta, kuten patruunoiden syöttöä. Aseilla ammuttiin tähtäinkiikari päällä myös tarkkuuskoe.
 - NOPEUSAMMUNNASSA ampuja seiso passi-asennossa ase rinnalla, varmistin päällä. Komennolla GO kello käynnistyi ja ampuja sai poistaa varmistimen ja aloittaa ampumisen tavoitteena ampua mahdollisimman nopeasti ja tarkasti kolme laukausta penkassa oleviin kiekkoihin.
- Selvitimme myös aseiden varmistimien käytön nopeutta ja helppoutta.

MITAT JA TARVIKKEET

	Benelli Argo E	Browning LongTrac	Merkel SR1 Jagd	Sauer 303 Classic XT
Hinta	Koease 1780 e (alkaen 1596 e)	Koease 1680 e (alkaen 1483 e)	Koease 2899 e (alkaen 1299 e)	Koease 2390 e (alkaen 2390 e)
Pituus / paino	110 cm / 3,47 kg	105 cm / 3,53 kg	107 cm / 3,18 kg	107 cm / 3,50 kg
Tukin pituus	34,5 cm	35,8 cm	37,0 cm	36,5 cm
Paketissa mukana	Tukin kulman säätöpalat, hihnalenkit.	Lukittava muovinen laukku, hihnalenkit, tukin kulman säätöpalat ja liipaisinlukko.	Tukin kulman säätöpalat, hihnalenkit.	Purkutyökalut, pika-kiinnitettävät hihnalenkit.
Varalipas	2 tai 4 patruunaa (63 e)	2 tai 3 patruunaa (110 e)	2 patruunaa/89 e, 5 patruunaa/109 e	2 patruunaa/90 e, 5 patruunaa/115 e
Lisävarusteet	Eripaksuista perälevyjä (104 e) ja tukin harjoja (61 e).	Tukin perälevy (19 e), Weaver-kisko (49 e).	Weaver-kisko (79 e), SAM-pikajalka + kisko (399 e + 79 e).	Sauer-pikajalka ja -renkaat (375 e).
Takuu	5 vuotta	2 vuotta	2 vuotta	5 vuotta

HUOMIOITUA

Avotähtäimet	Erittäin selkeät, valokuitu jyvässä ja hahlossa.	Selkeät, valokuitu jyvässä.	Selkeät, valokuitu jyvässä.	Erittäin selkeät, valokuitu jyvässä.
Laukaisu/laukaisu-vastus	Hieman laahaava/2,37 kg	Puhdas/2,54 kg	Hieman laahaava/2,33 kg	Puhdas/1,58 kg
Lipas	Jäykkä asettaa, istuu tukevasti.	Helppo asettaa, saattaa irrota vahingossa.	Helppo asettaa, varmatoiminen vapautin.	Helppo asettaa, varmatoiminen vapautin.
Varmistimen/virittimen toiminta	Lähes äänetön, nopea.	Lähes äänetön, hidas.	Äänekäs, muovimainen.	Jäykkä, nopein.
Huolto	Helppo	Patruunapesän puhdistus vaikeaa.	Helppo	Helppo
Kommentit	Benelleille tyyppisiä piirteitä.	Lyhyin, kompakti.	Kevyin, virtaviivainen.	Turvallisin ladattuna, jos poistettu vireestä.

on valita metsästysaseeksi itselataava kivääri. Toimintatapansa ansiosta itselataava metsästyskivääri pehmentää huomattavasti rekyyliä saman painoiseen pulttilukkoiseen tai suoravetoiseen kivääriin verrattuna. Tämä tosiasia on yksi tärkeimmistä syistä siihen, että kaikilla itselataavien kiväärien valmistajilla on tarjolla aseita kaliiperissa 9,3x62, ja aseita löytyy aina myös maahantuojan varastosta.

NELJÄ ERI ASETTA

Pyysimme kokeeseen maahantuojilta saatavilla olevia 9,3x62-kaliiperisia itselataavia luodikoita. Ainoastaan Heckler & Kochin malli 2000 oli loppu. Saimme kokeiluun Benellin Argo E:n, Browningin Long Tra-

cin, Merkel SR-1 Jagd -aseen ja Sauer 303 Classic XL -mallin.

Aseilla ammuttiin aluksi ainoastaan avotähtäimillä, koska punapiste- tai kiikaritähtäimen ominaisuudet vaikuttavat suuresti aseiden käsiteltävyyteen. Tästä syystä koeryhmä keskittyi arvioimaan aseiden toimintaa ja eri ominaisuuksia metsästyskäyttöä ajatellen.

Benelliin, Browningiin ja Merkeliin voidaan ruuveilla kiinnittää Weaver-kisko. Siihen sopivia tähtäinrenkaita on saatavana 30 ja 34 millin putkelle. Sauer 303 -aseeseen sopii ainoastaan tehtaan omat pikakiinnitettävät tähtäinjalat, joissa vaihtoehtoina on joko tuuman tai 30 millin renkaat. Benellin, Browningin ja Merkelin tukkien kulmaa ja pudotusta

voidaan säätää muovisilla säätölevyillä. Kaikki aseet otettiin kuitenkin koe-käyttöön ilman henkilökohtaisia säätöjä.

AMPUMARADALLE

Ammunnat suoritettiin kahdessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa kaikki yhdeksän ampujaa muodostivat käsityksen aseiden ominaisuuksista metsästyskäytössä. Ammunnat tehtiin avotähtäimillä. Kukin koekilija ampui kullakin aseella kymmeniä laukauksia. Kommentit kirjattiin ylös kullakin ampujalla.

Ensimmäisen vaiheen ammunnoissa käytiin kaikkia patruunamalleja syöttöongelmien selvittämiseksi. Aseilla ammuttiin myös sekalatauksia. Koesarjan lopussa jo-

BENELLI Argo E

BROWNING LongTrac

MERKEL SR1 Jagd

SAUER 303 Classic XT

TIEDUSTELUT:
Benelli / Teuvo Louhisola Oy, puh. 09 724 9821
Browning / Gyttop Finland Oy, puh. 06 347 1800
Merkel / Eloranta Oy, puh. 0440 883 044
Sauer / Alloptics Finland Oy, puh. 020 755 9483

kaiseen aseeseen kiinnitettiin punapiste-tähtäin ja ampuma-ajat mitattiin.

ASEIDEN TASAPAINO JA TUKKI

Aseen tasapaino vaikuttaa suuresti ammuttavuuteen. Tämä korostuu etenkin nopeissa metsästystilanteissa. Benelli Argo E:n painopiste on lippaan edessä. Painopiste on 54 senttiä perälevyn keskipisteestä mitattuna. Browningin painopiste on lippaan etureunassa 53 sentin etäisyydellä perälevystä. Merkelin painopiste on lippaan etureunassa 54,5 sentin etäisyydellä perälevyn keskipisteestä. Sauerin painopiste on lippaan vapauttajan ja lippaan välissä, jolloin mittaa perälevystä tulee 55,5 senttiä. Numerot osoittavat, että Sauerin paino-

3+1 HIRVELÄINTEN JAHDISSA laki sallii itselataavassa kiväärissä enintään kolme patruunaa vetävän lipkaan. Aseen pesässä saa olla lisäksi yksi patruuna, siis yhteensä neljä patruunaa.

pisteen etäisyys ampujan olkapäähän on pisin ja Browningin lyhyin. Tähän palataan myöhemmin, kun kommentoimme ampu-aikoja.

Benellin, Browningin ja Merkelin tukin pudotus ja kulma on säädettävissä tukin ja lukkolaitteen väliin asennettavilla säätö-paloilla. Perälevyä vaihtamalla voi säätää myös perän pituutta. Ajanpuutteen vuoksi otimme aseet käyttöön tehdassäädöillä. Benellin synteettinen tukki vaimentaa rekyyliä painamalla pituussuunnassa useita malleja

2+1 KARHUJAHDISSA asetuksen mukaan itselataavassa aseessa saa käyttää vain kaksi patruunaa vetävää lipasta. Aseen pesässä saa lisäksi olla yksi patruuna, siis yhteensä kolme patruunaa.

kasaan laukauksen aikana. Puutukkisten Browningin ja Merkelin rekyylivaimennus on täysin kiinni perälevyn ominaisuuksista. Sauerin tukki on muotoiltu niin, että aseiden rekyyli kohdistuu mahdollisimman suoraan ampujan olkapäähän. Tällöin ase ei nouse rekyylin voimasta yhtä herkästi. Sauerin tukista puuttuu kulman ja pudotuksen säätömahdollisuudet. Browningin ja Sauerin perälevyt ovat kovia, kun taas Merkeliissä se on aavistuksen pehmeä ja Benelliissä selkeästi pehmein.

ITSE-
LATAAVAT
METSÄSTYS-
LUODIKOT
kaliiperissa
9,3x62

Tällä turvallisuusseikalla on merkitystä viimeistään silloin, kun esimerkiksi metsästäjä kaatuu ladattu ase olkapäällä tai ase tippuu hirvitornista. Viritin on aseiden nykyaikaa. Jos metsästäjä kantaa aseensa viritettynä, se on kuitenkin paljon vaarallisempi kuin varmistettu muun tyyppinen kivääri.

LIPPAAT JA TÄHTÄIMET

Kaikissa neljässä aseessa on irrotettava lipas. Benellin liipaisinkaaren etuosassa sijaitseva lukitussalpa on riittävän jäykkä, joten lipas ei voi irrota vahingossa. Browningin lippaan lukitussalpa on kaikista herkin. Teoriassa syliin hyppivä koira voisi tassullaan irrottaa Browningin lippaan. Merkelissä liipaisinkaaren etuosa muodostaa lippaan vapauttimen, jota työnnetään liipaisinkaaresta ulospäin. Merkelin rakenne on erittäin varmatoiminen ja helppokäyttöinen, myös hanskat käsissä. Sauerin lipas irrotetaan painamalla lippaan edessä olevaa upotettua ja uritettua nappia piipun suuntaan. Napin käyttö on vaikeaa hanskat käsissä.

Benellin, Browningin ja Merkelin lippaat ovat kaksiriviset, mutta Sauerissa lipas on yksirivinen. Kaikkien lippaiden rungot on tehty pelistä, johon on painettu patruunoiden kaliiperi ja lippaan kapasiteetti. Kaikki patruunanostimet ovat muovisia. Kaksirivisten lippaiden panostaminen on suoraviivaista. Sauerin lippaan jousi on turhan jäykkä ja panostaminen vaatii molempien käsien käyttöä. Sauerin manuaalissa on kuvien kerrottu, miten panostaminen onnistuu helpoiten. Kaikki lippaat syöttivät patruunoita ongelmitta.

Aseiden avotähtäimet ovat säädettävissä. Benellissä on punainen jyvä ja vihreä kaksisoispisteellä varustettu hahlo. Browningin avotähtäimessä on punainen jyvä, hahlossa ei ole valokuitua. Merkelin Battue-tyyppinen avotähtäin on avara ja selkeä. Sauerin kirkkailla väreillä varustettu avotähtäin on erittäin selkeä ja nopeakäyttöinen. Koeryhmän mielestä Benellin ja Sauerin avotähtäimet ovat metsästyskäyttöä ajatellen parhaimmat. Vaarallisen riistan jäljitykseen olisi

erittäin tukevan otteen, vaikka sormiurat puuttuvatkin.

VARMISTIMIEN TOIMINTA JA NOPEUS

Kaikissa metsästystilanteissa on tärkeää, että varmistimen käyttö on turvallista ja no-

peaa, myös hanskat käsissä. Benellin nappivarmistin on sijoitettu Benelli-aseiden tapaan liipaisinkaaren etuosaan. Browningin nappivarmistin sijaitsee liipaisinkaaren takaosassa. Siksi sen käyttäminen on hidasta ja epävarmaa. Sormi saattaa painaa varmistinta ja liipaisinta samanaikaisesti. Merkelin varmistimen sijoitus on hyvä, koska varmistin nousee liipaisimen eteen. Näin ampuja työntää vaistomaisesti varmistimen pois päältä ennen laukausta. Sääli, että Merkelin varmistin on bakeliittimäinen ja äänekäs. Sauerissa on selkeä viritin, joka nostetaan ylös viritettyyn asentoon samalla, kun ase nostetaan olkapäälle. Viritäminen ja vireestä poistaminen onnistuu lähes äänettömästi.

Sauerin turvallisuus on ylivoimainen muihin aseisiin verrattuna. Ladattu Sauer on "kuollut", kunnes sen viritetään. Ainoastaan

↑ *Ensimmäisen vaiheen ammunnoissa huomiomme kiinnittyi täysin aseiden ominaisuuksiin. Ammunnat suoritimme ilman punapiste- tai kiikaritähtäimiä.*

← *Lapua Mega, Lapua Naturalis LR, Norma Oryx 21 g, Sako Powerhead ja Sako Hammerhead toimivat kaikissa aseissa moitteettomasti.*

...kik an-
...le erit-
...n kaut-
...auerin
...tta pa-
...Merke-
...innettu.
...ä hyvä
...pistoo-
...enkyh-
...keva ja
...suora
...pistoo-
...kkä, ja
...otetta

...ttäiset
...Brow-

↑ BENELLI: Varmistin sekä lukon ja lipaan vapautin ovat vierekkäin.

↑ BROWNING: Varmistin on turhan lähellä liipaisinta. Lipaan irrottaminen onnistuu myös hanskat käsissä.

↑ MERKEL: Varmistin löytyy helposti ja nopeasti. Lipaan vapautin on varmatoiminen.

↑ SAUER: Viritin on jäykkä mutta varmatoiminen. Lipaan vapautin sijaitsee lipaan edessä.

valinta kohdistunut Benelliin tai Saueriin tähtäinten selkeyden takia.

TARKKUUS

Aseilla ammuttiin myös tarkkuuskoe kiikaritähäimet päällä. Mitattu ampumamatka ampumapenkistä tauluun oli 128 metriä. Patruunoina käytimme Norman Jaktmatchia. Benelli Argo E:n hajonta oli 37, Browningin 46, Merkelin 63 ja Sauerin 36 millia. Mikään ase ei osoittanut penkkiyssyn tarkkuutta, eikä suurriistakiväärin tarvitse sitä tehdä. Näiden aseiden tarkkuus on niiden käyttötarkoitukseen riittävä. Arvo-sanaksi voi antaa hyvää, koska sadan metrin matkalla osuisi tupakka-askiin toistuvasti.

AMPUMA-AJAT

Toiseen vaiheeseen koeammunnassa osallistui kolme ampujaa. Kivääreihin oli asennettu Aimpoint Hunter -punapistetähäimet tähtäämisen nopeuttamiseksi. Ammunnoissa käytimme ainoastaan Norman Jaktmatch-patruunoita.

Tarkoituksena oli selvittää, miten nopeasti osuu toisella ja kolmannella laukauksella. Tämän lisäksi halusimme selvittää, onko itselataavien kiväärien välillä suurta eroa ampuma-ajoissa. Lisäksi kokeilimme miten paljon hitaampi pulttilukkoinen kivääri on samanlaisessa ampumatilanteessa. Maaleina käytimme kymmenen metrin päähän hiekkään työnnettyjä savikiekkoja. Verrokkina toimi Tikka M695 -pulttilukkoinen kivääri kaliiperissa 9,3x62. Ammunnat taltioidtiin HD-videolle, ja ampuma-ajat analysoitiin jälkikäteen.

Koeammunnassa ampuja seiso passi-asennossa ase rinnalla, ase ladattuna ja varmistin päällä. Komennolla GO kello käynnistyi ja ampuja sai poistaa varmistimen ja aloittaa ampumisen tavoitteena ampua mahdollisimman nopeasti ja tarkasti kolme laukausta penkassa oleviin kiekkoihin.

Kaikki metsästäjät arvostavat nopeakäyttöisiä ja selkeitä varmistimia. Meidän tulokset osoittavat, että Sauerin viritin käyttö oli nopeinta.

Kakkoseksi tuli Merkel, jonka varmistin on sijoitettu liipaisimen eteen. Osumisnopeuksista voidaan todeta, että kaikkien itselataavien kiväärien käyttö on nopeaa. Aikaa GO-komennosta kolmanteen osumaan kului keskimäärin hieman yli kolme sekuntia. Sauerin etupainoisuudesta oli hieman apua. Osumisajat olivat hivenen lyhyempiä kuin Browningin vastaavat. Kivääreillä ammuttujen ensimmäisen ja kolmannen laukausten väliset ajat erosivat vain noin ± 0,2 sekuntia. Tästä päätelimme, että itselataavien kiväärien välillä ei ole merkittävää eroa paikkolaukausten ammuttavuudessa.

Kokeilimme myös pulttilukkoista kivääriä. Ampujalta kului keskimäärin 5,5 sekuntia särkeä kolme savikiekkoa, joten pulttilukkoinen kivääri oli meidän koemenetelmällä yli kaksi sekuntia hitaampi kuin itselataavat kiväärit keskimäärin.

TOIMINTAVARMUUS

ITSE-LATAAVAT METSÄSTYS-LUODIKOT kaliiperissa 9,3x62

Itselataavat kiväärit kasvattavat suosiotaan vuosi vuodelta, ja ihan syystä. Koeaseet toimivat moitteettomasti kaikilla ampumillamme patruunoilla. Ilmeisesti valmistajat ovat ratkaisseet ne ongelmat, jotka aikoinaan riivasivat itselataavia metsästyskivääriä. Kaikki mukana olleet aseet

ovat riittävän tarkkoja siihen käyttötarkoitukseen, mihin ne on suunniteltu.

Kyselylomakkeen viimeisellä rivillä kysyttiin, minkä aseiden valitsit, jos saisit valita näistä yhden aseiden metsästyskäyttöön. Koeryhmän yhdeksästä jäsenestä viisi valitsi Sauer 303 Classic XT:n, kolme Benelli Argo E:n ja yksi valitsi Browning LongTracin. Suurimpia syitä Sauerin ylivoimaisuuteen olivat sen viritin, jonka käyttö on erittäin selkeää ja nopeaa. Sauer 303 muistuttaa toiminnoiltaan ja ulkomuodoiltaan pulttilukkoisia kivääriä, joten sen käyttöönotto sujuu pulttilukkoinen kiväärin tottuneelta erittäin helposti. Kaikki itselataavat kiväärit olivat huomattavasti nopeampia käytössä kuin saman kaliiperin pulttilukkoinen kivääri. Tätä taustaa vasten on itselataavan kiväärin hankinta ajojahtiin ja nopeisiin metsästystilanteisiin suositeltavaa. ■